

TAORSKA VRELA

Ovo prirodno dobro je stavljeno pod zaštitu elaboratom o zaštiti koji je izrađen od strane Republičkog zavoda za zaštitu prirode 1999. godine. SO Valjevo je donela i odluku o prethodnoj zaštiti sa obavezom da se za godinu dana od tog trenutka proglasi staraoc koji bi sprovodio mere zaštite i razvoja ovog zaštićenog prirodnog dobra. Specifičnost ovog područja, pored njegove lepote, je udaljenost od gradskog područja. Ono se nalazi na samom obodu valjevske opštine i od Valjeva je zaklonjeno lancem valjevskih planina. Njegov položaj i zabačenost je otežavajuća okolnost za realizovanje poslova zaštite i to je tražilo ozbiljna finansijska sredstva. U toku godine nije proglašen staraoc tako da ni zaštita ovog područja nije realizovana do današnjeg dana iako se ovaj objekat nalazi pod faktičkom zaštitom.

Osnovnu vrednost Taorskih vrela čini izvorska pećina zanimljivih hidromorfoloških odlika, nizom slapova i vodopada i ostacima starih vodenica kao autentičnih objekata narodnog graditeljstva. U prethodnim godinama došlo je do ozbiljnog narušavanja kvaliteta ovog dobra i njegove sveukupne devastacije (dugogodišnje važenje sige koja je činila podlogu ovog objekta i kaptiranje izvorišta), tako da danas samo fotografije svedoče o lepoti i vrednosti ovog područja. Ozbiljno pitanje je da li se uopšte Taorska vrela danas mogu smatrati prirodnim dobrom bez obimne intervencije na restauraciji ovog dobra. Usled nesprovođenja zaštite i neproglašavanja staraoca, ovo prirodno dobro ostavljeno je na milost i nemilost nesavesnim građanima koji su godinama vadili sigu nizvodno od vrela i na taj način potpuno devastirali poslednji vodopad i njegovo okruženje po kome je ovo dobro i bilo poznato. Kaptiranjem samih vrela definitivno je ugašeno vrelo, tako da se više ne može utvrditi da li se uopšte radi o zaštićenom prirodnom dobru i ako ono na papiru postoji. U okolini vrela postoji nekoliko etnoloških vrednih objekata (vodenice, valjarice) koje su trenutno u jako lošem stanju, a mogu predstavljati bitnu komponentu razvoja ovog dobra. Jednu od prepreka predstavlja i nepostojanje dobre saobraćajne komunikacije sa ovim dobrom, a to je sigurno negativno uticalo na to da se ovo područje oživi kao turistička i »ekološka« destinacija.